

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsébet-körszt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarife
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA” iese în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din intru și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 150.

Brașov, Miercuri 9 (22) Iulie.

1903.

Evoluționiștii de la Orăștie.

Când mai mulți tineri, în parte
covârșitoare advocați, cari se mărtu-
risiau ca aderenți ai partidului na-
țional român, s'au hotărât să începă
a face propagandă pentru partici-
parea Românilor la alegerile dietale,
și au scos în acest scop și o foie
săptămânală în Orăștie, ei s'au pre-
sentat publicului român ca nisce
bărbați conduși numai și numai de
gândul de a contribui la îmbunătă-
țirea situațiunii interioare și esteriore
a partidului național român.

În acest înțeles a fost redactat
și „cuvântul-program”, subscris de ei
și publicat în primul număr al amin-
titei foi, „Libertatea”, apărut la 1
Ianuarie 1902. Deși espunerile tinerilor
din cestiune erau nu numai
lipsite de claritatea recerută, dăr
chiar pe alocurea confuze, reeșia to-
tuși din ele învederat promisiunea,
că vor rămâne leali față cu partidul
și vor respecta programul și organi-
zațiunea lui.

Etă ce diceau și ce obligamente
morale au luat ei față cu partidul:
„...vom stărui în foie, ca și în sfatu-
rile conducătorilor politici, pentru schim-
barea tacticei de pasivitate față de par-
lament, în activitate.”

„Accentuăm însă sus și tare, că con-
vingerile noastre le vom valida numai în
cadrul organizațiunii noastre de partid...”

„In ce privește programul politic,
stăm pe baza comună a singurului pro-
gram național și pe baza hotărârilor con-
ferențelor naționale, pe câtă vreme acelea
nu se vor modifica...”

Cu toate aceste sărbătorești asi-
gurări, pasul întreprins de tinerii din
cestiune a deșteptat îngrijiri, mai
ales fiind-că între ei erau și câțiva,
vr'o trei, pe cari reșosatul preșe-
dinte Dr. Rațiu i-a fost introdus în
comitetul partidului și, decă nu ne
înșelăm, chiar cu vot decisiv, de
unde a urmat, că ei fuseseră subs-
criși și în cunoscutul apel electoral
dela 1901, publicat aprôpe la spar-
tul târgului.

Cei mai mulți și-au dîs însă:
să vedem cum vor sci tinerii dela
„Libertatea” să dovedescă, că se im-
pune pentru viitor altă tactică față
cu alegerile dietale? Lumea aștepta
cu bună-voință să vadă cum își vor
sci ei „valida” convingerile în sinul
partidului, și organul nostru i-a salu-
tat cu frățescă iubire, dicend între
alte:

„...Sperăm, că cu timpul (cei dela
„Libertatea”) vor învăța a cunoște, că
singurul mijloc de a ridica nivelul moral
și de luptă al unui popor asuprit, ca al
nostru, este gruparea firăscă a tuturor
forțelor lui, organizarea și concentrarea
lor și mai pe sus de toate disciplina mor-
rală și națională, care nu admite nief
înaintea celui mai tare foc al dușmanului,
decăt necondiționata alipire și supu-
nere față cu stégul comun.”

Ce așteptam dăr cu toții în
credința despre sinceritatea declara-
țiunilor cuprinse în cuvântul-pro-
gram al tinerilor „activiști”? Aștep-
tam, ca ei înainte de toate să-și es-
pună mai pe larg vederile și planul
lor de activitate și să între, spre
scopul clarificării definitive a situa-

țiunii, în discușiune serioasă și cu-
viincioasă cu cei de alte vederi și
convingeri, cari mai aveau în avan-
tagiul lor și experiența, ce cade așa
de mult în cumpănă, mai ales când
se tratăză de politică.

Ce să vedî însă?

Abia trecu o săptămână două
și tinerii noștri se vîd îmbrățișați
de cătră succesorii dela Arad ai fir-
mei falite „tribuniste”, se vîd îm-
brățișați de ei într'un mod impetuos
și aud adresându-li-se glasul lingu-
șitor și seducător ce le dicea:

„Etă tinerii s'au adunat...”

„Și ce cuminte sunt, și ce bunși ce
înțelepți...”

„Voi ați pornit la luptă... nu priviți
îndărăt, ci tot înainte.”

„Viéta unui popor nu e legată de
programe...”

„Viéta e viéta”....

„Nu vă legați de formele doctrinare
ale unei organizațiunii teoretice...”

„Românii tineri pornescă înainte. Că
bêtrânii vor murmura, vor da din cap și
din umeri... Ci voi lăsați-i în voia Dom-
nului!...”

Așa se vedeau îmbrățișați și
sfătuiți de cei ce de mult porniseră
pe calea umilirei naționale, după-ce
au fost activi din reșputeri pentru
a sparge solidaritatea națională și
insuși partidul nostru național. Le
trebuia acest sucurs al unor tineri
fără experiență din Ardél, ca să-și
ajungă ținta.

Și glasul sirenelor de la Arad
nu numai că n'a rămas fără de in-
fluință asupra tinerilor dela „Liber-
tatea”, dăr i-a împins tocmai în-
tr'o direcție cu totul contrară aceleia,
ce o luaseră în programul foiei, și
cu încetul din membrii ai partidului
cu convingeri de tactică activistă, s'au
făcut disidenți ai partidului și rene-
gați ai programului său genuin.

Deja la vr'o cinci săptămâni
dela aparițiunea primului număr
cei dela „Libertatea” reclamau „cel
puțin o discuție asupra programului
partidului însuși”, și declarau, că
nu-i împôrtă de loc, părerile foilor
partidului, cari nu consimt cu con-
vingerile d-lor. N'au trecut alte două
săptămâni și erau glorificate în „Li-
bertatea” articolele scrise de Dr.
Mihu pentru eliminarea punctului
1 și 9 din programul național și de
Eugen Brote tot în acest sens pen-
tru „politica de acomodare”, după ce
mărturisese, că politica memoran-
distă a tovrășiei tribuniste a făcut
cel mai cumplit fiasco.

Abia a trecut anul și etă
că cei dela „Libertatea” evoluază
în mod forțe îndrăsneț. Dr. Vlad
nu se sfiesce a merge înaintea ale-
gătorilor nepregătiți și neinformați
de la Dobra și a le declara, că se
lapedă de punctul capital al „singu-
rului program național” al Româ-
nilor din Ardeal, Bănat și Țera un-
gurească, și totuși cere dela dênșii
să-l prevăscă ca aderenți al partidu-
lui național, care s'a înființat pe
„baza comună” a acestui program!

Să mai credă omul apoi în de-
clarațiunile, în lealitatea și în sîn-
critețea celor dela diarul din Orăștie?

**Girarea ministeriului comun de
finanțe.** Maj. Sa a însărcinat pe ministrul
comun de esterne Agenor Goluchowski cu
girarea ministeriului comun de finanțe și
cu conducea afacerilor Bosniei și Herțe-
govinei până când se va designa persôna
care se ocupe definitiv locul reșosatului
Kallay.

Conferința interparlamentară. In-
tre 6 și 9 Septembrie se va ținê la Viena
a unspredecea conferință a uniunii interpar-
lamentare. Scopul acestei conferințe este
de a îndemna statele să recurgă pentru
diferendele dintre ele, la arbitragiul insti-
tuit în congresul de la Haga.

În ședințele de la 6 și 7 se va consti-
tui biroul și se va fixa ordinea lucrărilor.
La 8 și 9 vor avê loc ședințele de desbateri
În afară de lucrările propuse membrii con-
ferinței vor participa la o recepțiune a
contelui Harrach în sêra de 6, la o repre-
sentație de gală a operei imperiale în sêra
de 7, la o serată dată de Dr. Lueger pri-
marul Vienei, în sêra de 8, și în sfîrșit la
un banchet oferit de guvernul austriac în
sêra de 9:

Din România — spune „Voinț. Naț. —
s'au subscris pentru a lua parte la confe-
rență: d-l Em. Porumbaru președintele gru-
pului român: d-nii senatori Tr. Djuvara, G.
Costantinescu-Râmniceanu, L. Sachelarie,
Stroe Beloescu, St. Dobrunean, d-nii de-
putați B. Iepurescu, I. G. Poenariu-Bor-
dea, N. Săveanu, N. D. Moroianu, Al. Păc-
leanu, Ștefan Sihleanu, I. G. Mavrocordat,
G. C. Dragu, Const. Rușavețeanu, d-nii
general Pilat, I. Suditu, Virgil Arion, Em.
Antonescu, Stanislav Cihoski, secretarul
grupului român, G. G. Fotin, N. Grego-
riade, St. Economu, G. Vidra și D. C.
Stati.

Môrtea papei Leo XIII.

Ca o candelă, care înainte de a se
stinge, își mai ridică odată flacăra, așa și
cu bêtrânul pontifice, înainte de a trece
la vecinicie, spiritul lui luminos,—care de-
altmintrea în cursul lungii sale agonii
nicî-odată nu și-a perdut luciditatea — s'a
mai înălțat odată și în conștiința deplină
a sfîrșitului său apropiat papa a luat dis-
poziții pentru cazul morții. Medicii, cari
de atâtea ori au fost înșelați în preve-
derile lor, stăteau în fața ultimei ameliorări
a sfântului Părinte, ca în fața unei enigme
și unul din ei dicea, că papa pôte să tră-
iească încă luni întregi.

Predicarea acesta însă nu s'a ade-
verit. Oleiul în candelă era pe sfîrșite și
ameliorarea, pe care am semnalat-o și noi,
nu era decăt ultima ridicare a flăcării,
înainte de a se stinge. Etă scirile tele-
grafice despre môrtea papei:

Roma, 20 Iulie.

Agonia de 16 zile a sfântului Pă-
rinte s'a sfîrșit. Papa a expirat ađi, Lunî,
la ôrele 4 și 4 minute p. m.

Roma, 20 Iulie.

Vestea despre môrtea papei s'a rês-
pândit ca fulgerul prin oraș. În fața Va-
ticanului, în piața Sf. Petru s'a adunat o
mulțime uriașă. Tôte clopotele sunau și
în câteva minute întreg orașul a îmbrăcat
doliu. Stradele și pietele erau pline de
ômeni. Lumea discuta amênunțele catas-
trofei. Colportorii de jurnale erau așediați.

Fie-cere voia să cumpere câte un număr
din edițiunile separate, pe cari le scôseră
diarele cu o repedițiune uimitóre.

Roma, 20 Iulie.

Starea papei devenise ađi diminută
atât de critică, încât medicii și cardinalii
au luat tôte măsurile pentru cazul dece-
dării. La ôrele 3-15 corpul diplomatic s'a
presentat la patul de agonie al sf. Pă-
rinte. Papa, deși în agonie, avea con-
știința deplină. Cu mare greutate a putut
să-și ridice mâna, spre a da binecuvên-
tarea. După-ce a rostit cuvintele binecu-
vântării, membrii corpului diplomatic i-au
sărutat cu toții mâna. După aceea s'au
retras în sala bibliotecii, unde cardinalii
în genunchi, se rugau pentru mân-
tuirea sufletescă a muribundului. La
ôrele 4 papa și-a perdut conștiința. Me-
dicii au făcut o ultimă încercare cu in-
jecție de ether. Tôte au fost zadarnice.
Sosise momentul catastrofei. La ôrele 4
și 4 minute inima marelui pontifice a în-
cetat de a mai bate, môrtea l'a scăpat de
suferințe.

Roma, 20 Iulie.

După-ce medicii au constatat môrtea,
papa a fost îmbrăcat în odăjdii bisericesci,
cardinalul-camerlengo Oreglia, a săvîrșit
ceremonia prescrișă de regulament *stri-
gându-l pe Leon XIII de trei ori pe nume
și neprimind rêspons, a luat ciocanul sfîn-
țit de aur și l'a ciocănit de trei ori pe
frunte*, după care ceremonie a anunțat
colegiului cardinalilor môrtea papei. Car-
dinalii au ascultat această anunțare în ge-
nunchi, cu lacrimile în ochi.

Roma, 20 Iulie.

După môrtea papei, s'au trimis ime-
diat telegrame la tôte curțile domnitóre.
În Vatican nu se observă nici o disordine,
tôte au fost pregătite pentru cazul acesta,
așa că administrația centrală din Vatican
lucrăză ca și mai 'nainte, fără nici o îm-
pedecare.

*

Leo XIII, Ioachim-Vincent-Pecci
al 263-lea papă, s'a născut la 2 Martie
1810 și este al șeptelea fu al contelui
Ludovic Pecci și al Anei Prosperei Busi.
Tatăl său contele Ludovic Pecci, după
cum era sistemul în secolul XVIII, primi
de la principele Aldobrandini Borghese o
diplomă de colonel, care îl punea în ca-
pul milițiilor baronale din districtele Car-
pineto, Maiența și Garignano.

Leo XIII, pe când era copil mic de
șapte ani, avea predispoziții pentru poezie.
Mama lui trimițându-i într'o di cartea
Regia Parnassi, el îi mulțumesc în ver-
suri, ér contesa entusiasmata îi trimite un
coșuleț cu prăjituri și doi napoleoni.

Fiind rêu bolnavă contesa Pecci s'a
mutat de la Carpineto la Roma, de unde
la 5 Iulie 1824, scrie bărbatului ei: „că a
pus pe Gioachimo — numele lui de bo-
tez — să îmbrace reverenda de călugăr
și ție drag să-l vedî cu tricornul”.

Ioachim a fost înscris la 1824 la co-
legiul roman, care numêra atunci 1400 de
elevi, unde în timp de șapte ani a făcut
studii strălucite. În timpul studiilor sale
la Roma, el n'a sciut de petreceri, intru-
niri, de jocuri. Masa de lucru era lumea
sa întregă. „*Raiul lui era sciința*,” așa di-
ceau despre el profesorii lui.

Superioritatea lui Ioachim era de
altfel așa de evidentă, în cât a fost ales
cu unanimitate, ca să prezideze delegați-
unea trimisă de elevii colegiului roman
cătră Papa Leon XII, în timpul iubileului
acordat de acest papă lumii catolice. Ti-

nărul Ioachim a ținut un discurs în limba lui Cicerone, ér augustul bătrân a rămas încântat.

La 1857 holera secera victime număröse la Roma.

Ioachim, care acum devenise *Monse-niore Pecci*, era pe lângă bolnavi. Ziua și noptea el petrecea lângă capătul celor atacați de pestilență, împreună cu foștii lui camarazi și profesori, despre cari a scris: „Nici unul dintre preoții jesiuiți n'a fost atacat, cu toate că ziua și noptea sunt în mijlocul pestilențiatilor, în toate mahalalele și în toate spitalele“.

La 31 Decembrie 1867, cardinalul Odescalchi i-a dat titlul de preot pentru vecinicie: „*Tu es sacerdos in aeternum*“.

Fiind trimis de Papa ca delegat în provincia Benevento, aproape de Neapole, Monsenior Pecci a fost primit de populație cu mare entuziasm. „Toți notabilii din localitate, a scris el către fratele său Carol, au eșit întru întâmpinarea mea și am intrat în oraș cu cincideci de trăsură după mine“.

Imediat apoi s'a îmbolnăvit așa de rău, în cât totă lumea credea, că are să moră.

Mii de credincioși s'au dus la biserica Maici Domnului rugând pe Madona, ca să vindece pe Mgr. Pecci. Doctorii spun că va muri la sigur. Madona, însă, s'a înduioșat de lacrimile credincioșilor și a sculat pe bolnav. Fratele său, Ioan Botzătorul, care l'a îngrijit șese săptămâni, spunea la toți despre bolnav că „a fost mort și a înviat“.

După-ce s'a făcut sănătos, Mgr. Pecci s'a pus în fruntea trupelor pontificale și a dus o luptă de exterminare contra bandiților, cari pe vremea aceea umpleau munții și toate drumurile.

Toți șefii de bande au fost prinși, puși în lanțuri și plimbați pe străzile orașului. „Mortul, care a înviat“ a reușit să stărpescă ori-ce sămânță de banditism.

Nunciatura dela Bruxella este una din cele mai plăcute și căutate funcțiuni diplomatice papale.

Mgr. Pecci, însă, când a fost însărcinat de Papa să ocupe acest post, a fost apucat de mari griji, de ore-ce își dădea seamă de înalta misiune ce avea de îndeplinit.

În Belgia Mgr. Pecci s'a făcut cunoscut ca diplomat distins și ca un prelat model. Regele Leopold I, simțea o deosebită plăcere să stea de vorbă cu el. Avea încredere orbă în Mgr. Pecci. Îl consulta despre afacerile de stat și despre educația tinerilor principii.

După trei ani de ședere în Belgia, unde a lăsat cele mai adânci regrete, cardinalul Pecci a fost numit episcop la Perugia. A ocupat 32 ani scaunul de episcop.

El a scris număröse scrieri, cari sunt nise adevărate documente religioase: „Erorile populare contra religiei“ (1864) „Condiția clerului în timpul present“ (1866) „Lupta creștină“ (1868) etc.

El crează număröse instituțiuni caritabile, un orfelinat de copii, un asil pentru fetele pocăite, un patronaj pentru ucenici, un ospiciu pentru fmei, o asociație pentru preoții săraci etc.

Restaurază catedrala din Perugia, zidesce peste patruzeci biserici, clădesce o punte *Ponte della Pietra*, un sanctuar la Notre-Dame de Misericordie.

Fondază Academia sântului Thomad'Aquin, unde se învață combaterea erorilor teologice și filosofice, în contra credinței.

După mórtea cardinalului Antonelli, fu numit cardinal, ér Piu IX l'a numit camerlengo.

La 18 Februarie 1878, cincideci ore și jumătate s'era, a fost închiderea oficială a conclavei. Tote eșirile și ușile au fost astupate cu zidărie. Camerlengul, însoțit de cardinali, cu luminările în mână, a vizitat toate sălile, pentru a se asigura, că între cele 250 de persoane închise în Vatican și lumea de afară ori-ce comunicație era imposibilă.

A doua zi, scrutinul s'a despoiat și s'a ales papă camerlengul Pecci, cu majoritate de voturi, sub numele de *Papa Leon XIII*.

În ziua alogerei, când a apărut în capela Sixtina din Roma, ca să celebreze liturgia, a dis următoarele cuvinte: „*Pater sancte, sic transit gloria mundi*“, admirabilă lecție de umilință, ce biserica dă noului șef, în momentul când el pășese să ocupe locul cel mai înalt în lumea spirituală.

Preocuparea predominantă a pontificatului său pare că a fost să stabilizească un acord între sf. Scaun și puteri. Astfel intervine în Germania moderând opoziția

catolicilor, ca să se pótă vota septenatul. Tot așa în Irlanda și Franța pentru a desarma aici partidele monarchice.

Situația politică.

Correspondentul bine informat din Budapesta al diarului „N. Fr. Pr.“ scrie următoarele asupra situației:

Obstrucțiunea ungară se pôte cu drept cuvânt măsura cu obstrucțiunea Irlandesilor în parlamentul engles. Ea ține acuma de opt luni și încă e în putere, așa că adevărata obstrucțiune abia d'acum se începe a-se organiza mai cu temei. În fruntea organizației vedem pe d-l *Beöthy Akos*. Acest deputat nu este de erî de alaltă-erî. El a fost considerat în partidul lui Appoyi, ca unul dintre cei mai de frunte. Când Apponyi a făcut fuziunea cu Szell, *Beöthy* a eșit din partid. Faptul, că el se pune acum în fruntea obstrucțiunii, împrumută rezistenței opoziționale o importanță excepțională, pentru-că importanța lui *Beöthy* este mult mai mare, decât a lui *Barabás* e tutti quanti.

Ruptura în partidul independist este iremediabilă. *Kossuth*, care vré să-și țină cuvântul, însoțesce pe *Justh* la Măcău, unde va lua cuvântul, spre a-și justifica atitudinea. Ce i-se pregătesce în acel oraș, vom vedé.

În același timp *Barabás* însoțesce pe *Lengyel Zoltan* la Zélau, unde se va justifica obstrucțiunea.

Partidul independist își va alege președinte pe Ioan *Tóth*, prin ceea-ce *Kossuth* se pôte considera ca escomunicat din partid. Apoi independiștii reorganizați vor convoca meetinguri și vor agita pentru limba maghiară ca limbă de comandă.

În sfârșit *Appony* va lua cuvântul în cameră, spre a condamna obstrucțiunea și a-și desfășura părerile sale asupra modului, cum s'ar pótă găsi soluțiunea în chestiile armatei. Contele *Apponyi* a fost personal și la 1898 și 1899 contra obstrucțiunii, n'a făcut însă nimica spre a-și împedeca aderenții, ca să nu participe la ea. El a fost și sub *Szell* contra obstrucțiunii, dér pe de-altă parte primind deputațiunea monstre, ce sosiau din provincie la Budapesta, el a contribuit moralicesce la întărirea ei. D'că *Apponyi* va lua cuvântul, atunci după regulamentul, în desbaterea acésta nu mai pôte presida, un fapt, care va contribui probabil la accelerația soluțiunii.

Unii susțin, că discursul, ce-l va ținé *Apponyi*, va fi tot-odată discursul program, prin care își va pregăti drumul spre fotoliul de ministru-președinte.

„Partidul-păcii“ la Măcău.

— Demonstrațiuni. —

După Oradea-mare — Măcău. Acolo aderenții lui *Kossuth* aliați cu guvernamentalii și-au răsunat în contra lui *Barabás*, aici aderenții acestuia aliați cu socialiștii, au întors palma din Oradea.

Kossuth și *Komjathy* și alții au însoțit pe *Justh* la Măcău, unde acesta și-a făcut darea de sémă. Sâmbătă s'era au sosit la Măcău. Lume multă îi aștepta. Ovațiunile, ce li-se făcură, au fost turburate de o cétă de socialiști și de tinerime, conduși de un avocat. Demonstrații strigară furioși: „*Trăescă Barabás! Jivio Kossuth! Abzug Komjathy! Trăescă armata maghiară, limba de comandă maghiară!*“ A trebuit să intervină poliția.

Convoul ajuns dinaintea unui restaurant, aici *Justh* a adresat câte-va cuvinte poporului, care era postat în stradă. La banchetul ce s'a dat, *Francisc Kossuth* a vorbit despre victoria cea mare a partidului independist. Condamna obstrucțiunea, fiind-că partidul a eluptat ceea ce a voit. Mandatarul Coronei a retras proiectele militare și în urma acésta partidul unanim a desarmat. Indemnitatea nu vrem s'o dăm guvernului, ci națiunii, pentru-ca se pótă fi desbătute proiectele economice. Vorbesce scandalizat despre calomniile cu

carî a fost tratat în timpul din urmă și încheie dîcînd, că stă pază lângă un morimént, din care a eșit cuvântul: *independența Ungariei*, cuvânt, pe care-l va apăra până la mórte.

Au mai vorbit deputații *Kelemen* și *Komjathy* și la urmă *Justh*, care dîse, că *partidul n'a desarmat*, ci servește patria, vrënd s'o scótă din starea de *ex-lex*.

Duminecă *Justh* și-a făcut darea de sémă. *Kossuth* și *Justh* apar pe balconul primăriei însoțit de presidentul partidului local *Nagy Karoly*. Socialiștii vîdîndu-i încep să strige: *Trăescă Barabás! Jivio Kossuth! Abzug Komjathy! Abzug Justh!*

Nagy Karoly vrënd să vorbescă, demonstrații au înscenat un sgomot urias. Se nasce o încăerare. Bastónele și pumnii își făceau datoria. Mulți înși fură răniți. Poliția intervine și strimtoréză pe demonstrații într'o stradă laterală.

Justh vorbesce. Își face darea de sémă fiind mereu întrerupt. Spune, că la cas când s'ar cere nouă sarcini pentru armată, el va pretinde *limba de comandă maghiară*. Nu sprijinesce guvernul. *Vré pace și liniște*, însă va sta în luptă (!), „căci — dîse el — *partid de pace nu va fi, până când nu va veni un guvern, care se dîcă: Patria înainte de tóte*. Partidul independist n'a desarmat, a desarmat însă guvernul și partidul său.“

Strigări: *Abzug Banul croat!*

Justh: Și eu dîc: *abzug Banul croat!*

Strigări: *Trăescă Wekerle!*

Justh: *Trăescă toți cei cari stau pe baza de la 48!*

Continuând *Justh* spune, că vor scóte éráși sabia, când se va presenta dieței noua lege militară. Atunci va fi ușor să facem obstrucțiune, căci proiectul are 200 paragrafi și putem face obstrucție și de cece ani.

Cere reforma electorală, votul universal secret, vorbesce de convenția vamaală, de proiectul de investițiune, care prevede 250 milioane în ajutorarea poporului.

Francisc Kossuth vorbesce și el. Declară, că e o minciună vorba, că ar sprijini pe Banul. Tot așa o minciună este, că ar fi în partidul-păcii, deore-ce niciodată nu va înceta să lupte contra guvernului, care stă pe baza de la 67. Nu noi am desarmat, ci puterea. N'am pactat cu nimeni și mint cei-ce dîc, că noi n'am vré să luptăm pentru isbândi naționale. Dinpotrivă tocmai noi am accentuat că vom lupta atunci când scim că putem învinge, ér nu când victoria este imposibilă. Momentul luptei va veni atunci, când puterea militară va cere sarcini noué; atunci *în schimb pentru bani și sânge, vom pretinde concesțiuni naționale*. Calea mea e croită. Fie-care să făptuescă după cum îi dictéză conștiința. Credința mea este, că acei cari risipesc acum forțele partidului, greșesc și pun la hasard succesele viitorului.

Mai vorbesc *Kelemen Bela*, *Reich Aladar* și *Komjathy*.

După discursuri, cei cari au asistat, mergînd spre casă, s'au încăerat. Într'una din strade socialiștii și *kossuthiștii* s'au bătut rău.

Tot Duminecă s'a dus la Zélau deputatul *Lengyel Zoltan* însoțit de *Barabás*. Și-au dat sémă despre isprăvile ce le fac în dietă.

Din Bucovina.

Un „meeting“ în Suceva.

În numărul nostru de erî am promis, că vom da amănunte despre „meetingul“ poporal din Suceva, convocat de d-nii Dr. Aurel cav. de Onciul și Dr. Fl. Lupu.

În jurul acestui „meeting“ — după cum aflăm din „*Deșteptarea*“ — s'a făcut mare sgomot din partea numiților domni. Tóte satele din împrejurimea Sucevei au fost alarmate. S'au și adunat un număr mare de de persoane, între cari preoți și învățători.

Meetingul fu deschis de Dr. A. Onciul printr'un discurs în care a vorbit de

politica internațională (raportul României față de Rusia și Austria), organizarea economică, atac contra partidului poporal național român și „boerilor“ și cestiunea reformei electorale. Discursul de deschidere a fost fatal pentru orator.

Asistenții desaprobară de repețite-ori pe orator, ér când d-l Onciul — de sigur nu din dragoste — a pomenit numele șefului partidului poporal Dr. Iancu *Flondor*, sala a răsunit de strigăte frenetice și nepotolite: „*Trăiescă Dr. Flondor*“.

Preotul *Eugen Sêrbu* a replicat la principalele cestiuni atinse de Onciul, desaprobandu-l.

Discursul lui Dr. Fl. *Lupu* s'a ținut într'o larmă asurzitoare. Aprópe nici un cuvânt nu i-se póté înțelege. Din tóte părțile i-se striga: „*minciuni, minciuni*“. *Lupu* s'a iritat și a ridicat pumnul către adunare. Atunci ca un tunet răsună prin sală „jos pumnul“.

La insistența lui Onciul, intreveni d-l *Filimon*, pe care de altfel îl atacase, și l'a rugat să liniștescă spiritele.

S'a cetit un proiect de rezoluțiune, și s'a pus la vot, dér nu s'a putut vota din cauza sgomotului ce-l făcu poporul. A trebuit să intervină poliția. Adunarea s'a închis în mare grabă.

„*Deșteptarea*“ în primul său de la 19 Iulie ocupându-se cu „meetingul“, scrie între altele:

„...Te imple de repulsiune și felul cum s'au prezentat înaintea adunării. Nu ca apostoli convinși de temeinicia cauzei, ce o propagă, gata să stea la vorbă și să suferă chiar, ci cu tóte atribuțele setei de volnică putere. Ei, „*democrații*“, au venit între poporul, convocat de ei, nu cu fruntea ridicată, cu curagiu și taria de convingere în faptele, ce le fac, ci cu frica în spate, emanată din conștiința cauzei proprii nedrepte, încunjurați de poliție, ca să o pótă folosi în mod teroristic contra adunării.

„Au și cercat terorizarea, prin arestarea unui gospodar participant, dér cu atât mai mare s'a arătat indignarea adunării.

„*Suceva*, vechia capitală a *Moldovei*, care a ținut piept órdelor păgâne, dușmanilor înverșunați ai poporului nostru, a sciut să țină piept și năvalei catilinare.

„Poporul din distr. Sucevei a grăbit la adunare, nu ca să cânte osanale convocatorilor, ci ca să-i tragă aspru la răspundere, să-și pronunțe indignarea, căci prea îndelung s'a răbdat. Naufrațiune politică mai completă, decât la adunarea din *Suceva*, nici nu s'a pomenit în anelele *Bucovinei*.

„Este frivol și naiv jocul ce-l jócă d-nii Dr. A. Onciul și Dr. Fl. Lupu cu poporul român. Frivol, căci nu se șfiese a jigni poporul în onórea și în interesele sale, și cu tóte acestea cutéză a vorbi în numele lui; naiv, căci cred, că vor póté cuceri acest popor cu vorbe deșarte și cu stratagema terorizării. Din tactica lor întrégă se vede tot-odată, cât de mare le este în realitate disprețul față de poporul propriu și cum nu au nici o dragoste pentru el.

„Adunarea din Suceava a sciut să se avéte la nivelul de cugetare a unei națiuni, ce se respectă. Naufrațiune politică, suferit de Dr. A. Onciul și Dr. Fl. Lupu la *Suceva*, este un monumentum aere perennius pentru onórea națională a Românilor din acel district și în genere pentru tot poporul român din *Bucovina*“.

SCIRILE DILEI.

— 8 Iulie v.

Dieta ungară, din cauza morții papei, nu ține ađi ședință. Ađi, Martți, era să-și țină contele *Apponyi* discursul la situația politică. El va vorbi însă numai mâne său poimâne.

Cabinetul spaniol și-a dat dimisia. Presidentul camerei *Villaverde* a luat asupra-și sarcina de a constitui noul cabinet.

Desmintire. Scirea, că P. S. Sa episcopul Dr. D. *Radu* încă ar fi fost cu I. P. S. Sa metropolitul Dr. V. *Mihalyi* și cu episcopul Dr. V. *Hossu* la episcopul *Majlath* în *Alba-Iulia*, se desminte. Episcopul *Radu* din 1900 n'a fost în *Alba-*

Iulia și din Martie a. c. n'a vădut pe episcopul Majlath.

Abiturienții din 1893 ai gimnasiului nostru, din incidentul întâlnirii colegiale de 10 ani, întâmplată la ziua de Sân-Petru în Brașov, — au contribuit 150 corone, punând baza unui fond nou pentru masa studenților români din Brașov sub titlul „*Fondul abiturienților din 1893*”. Primăscă marinimoșii fondatori cele mai vii mulțămite și servescă esemplul lor nobil și pentru alții. — *Direct. școlilor medii gr. or. române.*

Versare de sânge. Cu ocaziunea alegerii de primar din comuna Sályi (com. Sătmăruului) s'au întâmplat neorînduelli, așa că a trebuit să intervină gendarmeria. S'au făcut mai multe răni grave.

Petrecerea tinerimei române din Copand. Ni-se scrie: În 12 Iulie a. c. tinerimea română din Copand și împrejurime a arangiat o petrecere de vară în favorul fondului de edificare a bisericii din Copand. Deși timpul a fost nefavorabil, totuși această petrecere a reușit peste așteptare. S'a început la 6 ore p. m. cu frumosul dans „Ardeleana”. Sala de dans, precum și celelalte încăperi erau ticsite de lume, peste 60 părechii au dansat „*Quadrilul*” și „*Romana*”. Tineri și bătrâni din depărtări foarte mari au alergat la această frumoasă petrecere. Portul românesc a fost reprezentat prin d-șorele Aurelia Florian (Seliște), Selegean (Tăuț), Vlas (Albac) și Elena Chiș (Copand), dăr ar fi de dorit, ca la ast-fel de petreceri portul național să fie reprezentat și mai bine. Sala a fost foarte frumos decorată, ceea-ce servește spre laudă d-șorelor Elena și Virginia Pătăcean și d-nilor arangieri. În pauză, cină, s'au ținut mai multe toaste. D-l Georgiu Pătăcean, în numele comitetului, închină pentru oșpeți. D-l Iuliu Pop preot (Urca) pentru comitet. D-l Ioan Pătăceanu pentru tinerimea de față. Venitul destinat pentru fondul de edificare a bisericii din loc, a ajuns la o cifră destul de mare. „*Lime*”.

Sultanul bolnav. „Românul de la Pind” află, că Sultanul *Abdul Hamid II.*, în urma supărării de tot felul ce a trebuit să încerce căduț greu bolnav. Doctorul i-a recomandat băi calde și deplină liniște.

Lupte între trupele turcesei și bande. Le Țapari în apropiere de Monastir a fost o luptă crâncenă între trupele turcesei și o bandă revoluționară. Scirea încăerării s'a răspândit la Bitolia cu iuțela fulgerului. Imediat numeroase trupe se îndreptară în spre Dovlegic, pentru a veni în ajutorul armatei, care fusese înconjurată pe de o parte de insurgenți, ér pe de altă parte de țărani de prin împrejurime. Nu se scie nimic pozitiv asupra celor petrecute, de ore-ce autoritățile nu lasă să transpire nimic. Se pare că Turcii au distrus satul cu tunuri și au comis multe barbarii și nelegiuiri. Consulii Austro-Ungariei și Rusiei au plecat la fața locului. În apropiere de orașul Avret-Hisar, banda comandată de Stoian Milef a avut o crâncenă ciocnire cu armata turcescă. Banda atrase în cursă pe comandantul armatei turcesei, Hasan Ali Efendi, care o urmărea. La un moment dat revoluționarii înconjurară armata și în același timp deschiseră un foc violent asupra ei. Comandantul vedând, că nu e rost de scăpare, depuse armele. Insurgenții, după ce legară bine pe Turci, fi luară cu ei și plecară la munte. Caimacanul din Ghevgheli, fiind înscințat, trimise în urmărirea revoluționerilor pe Husegu Bei cu două tunuri de munte.

Pletoră de profesori. Nu sunt decât v'r'o 3—4 ani, de când la gimnasiile de stat din Ungaria era o lipsă mare de profesori. Ca să nu sufere învățământul, ministrul s'a vădut necesitat a numi la diferite catedre profesori cu studiile neisprăvite. Acum s'a schimbat lucrul. Profesorii calificați s'au înmulțit așa de tare, încât nu mai sunt catedre pentru a-i plasa. Societatea studenților în filosofie din Bu-

dapesta adresază absolvenților școlilor secundare un avertisment, de a nu se înscrie la facultatea de filosofie, deoarece pletora de profesori de ađi nici în 10 ani nu va pute fi plasată. Pentru-ca avertismentul să aibă un efect cu atât mai sigur, societatea publică prin diare un tablou din care reiese proporția enormă în care a crescut numărul studenților la această facultate. Êta acel tablou: În 1898/99 erau 791, 1899/900: 880, 1900/901: 1021, 1901/902: 1191, 1902/903: 1382 studenți.

În jurul unei catedre. Catedra de dermatologie și sifilis de la universitatea din Viena, devine vacantă cu 1 Octomvrie a. c. prin trecerea la pensie a profesorului Neumann. Senatul universitar a propus pentru numire un singur candidat, pe profesorul Neisser din Breslau. Fiind Neisser jidov și cunoscut fiind, că la universitatea din Viena toate facultățile sunt pline de profesori din rassa acosta, în capitala Austriei s'a produs o mișcare intensivă contra numirii lui Neisser, mai ales, că sunt destui candidați creștini, cari au mai multe merite decât acel Neisser, susținut de clica jidovescă.

Nou pod peste Dunăre. Guvernul sîrbesc va începe tratări cu cel român în vederea construirii unui pod peste Dunăre pentru joncțiunea căilor ferate sîrbesci cu cele românesce la Gruia, ér nu la T-Severin, cum se proiectase mai înainte. Joncțiunea prin Gruia pare ambelor state mai avantagiósă, fiind-că astfel se evită rețeaua ungară de căi ferate.

Comandă de cartușe. Ministerul român de război, a făcut o comandă la fabrica Keller pentru efectuarea a 30 milioane tuburi de cartușe, a 30 milioane glonțe și tot atâtea capse. Această comandă va fi gata cel mai târziu până la Decemvrie. Încărcarea cartușelor se va face la pirotechnia armatei române. Până acum pirotechnia avea nise instalațiuni insuficiente pentru încărcarea unui mare număr de cartușe, la cas de nevoie bună-ora când s'ar declara un război. Spre a face față și acestei eventualități, ministerul de război a dispus, ca la pirotechnia armatei să se facă nouă și suficiente instalațiuni, pentru încărcarea cartușelor. Lucrările pentru facerea acelor instalațiuni vor costa circa 200.000 lei. În prezent la pirotechnia armatei se prepară stocul necesar de cartușe pentru manevrele ce se vor face în tómnă anului acesta. Acel stoc va cuprinde 9.000.000 cartușe, cari vor fi distribuite corpurilor de trupă prin luna Septemvrie. În afară de cartușele pentru manevre, pirotechnia armatei mai fabrică, în mediu, până la șese milioane cartușe, pe fie-care an, cari se întrebuintează de către trupe la exercițiile de tir.

Gróznice căldurii în Belgrad. La Belgrad nu-și amintesc nimeni de o căldură așa de teribilă, ca aceea care domnesce acum acolo. Termometrul Celsius arată mai mult de 50 grade. Un mare număr de persoane s'au îmbolnăvit de insolăție. Toți medicii și corpul sanitar militar alergă pentru a da ajutor insolăților, dintre cari mai mulți au murit.

Catastrofă pe fluviul Volga. În apropierea orașului Nișni-Nowgorod s'a aprins pe Volga vaporul Petru I. Pe vapor erau 200 pasageri, din cari au perit 50, ér 150 au fost salvați.

Ni-se trimite Anuarul III al școlii primare și de repetițiune economică română greco-orientală și al școlii învățăceilor industriali comunală din Seliște pe anul 1902—1903. Publicat de Dumitru Lăpădatu, director. Din acest anuar vedem, că în școla de tóte zilele au fost 247 elevi și 230 eleve. În școla de repetițiune economică 12 elevi și 76 eleve. În asil: 82 copii, 78 copile. În școla învățăceilor industriali 119 băeți. În total: 844.

Timișoara, 17 Iulie n.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

„*Conferența în cauza episcopiei române d'aici.*” Corespondentul d-v. avea cunosință despre convocarea, întrunirea și scopul „conferenței” ținută aici la 5 ale c. stil nou, dăr a ținut să respecte dorința manifestată din partea celor întruniți: ca afacerea să rămână confidențială, să nu se scrie despre ea în foi; — din care cauză se va vedea mai jos.

Acu însă ved, că cei dela Arad, nededați a fi leali și a respecta ceva séu pe cineva, au divulgat tot; după ei apoi și foile neromâne și, peste astea, au dat și interpretare sinistrală și neexactă întregului, au mistificat tot, deci este necesar a da publicului cetitor informații esacte.

Êta de ce nu v'am raportat atunci îndată, și de ce scriu acu.

Intrunirea de sub întrebare n'a fost o conferință, cu atât mai puțin publică, ci a fost o simplă convenire confidențială a câtorva bărbați invitați. Anume, în urma concludusului adus de ultimul congres naț. bis., ca să se înființeze în Timișoara episcopie română, consistoriul metropolitan încă în anul trecut a fost autorizat pe d-l protopop de aici Dr. Tr. Putici ca, cu scirea și prin întervenirea consistoriilor din Arad și din Caransebeș, să convoce și adune pe toți deputații sinodali, cari de prezent sunt aleși pe teritoriul protopopiatelor din cele două diecese, cari vor fi chismate a constitui noua diecesă, și să-i consulte asupra unor modalități, anume să indigiteze aproximativ mijlocele bănesci ce s'ar cere la susținerea episcopiei și a consistoriului ce vor fi a se înființa, precum și isvórele de venite despre cari va pute, cum se sperază, dispune noua eparhie.

Toți deputații sinodali de pe numitul teritoriu au primit invitările și afară de 4—5 s'au și prezentat, ér consultările au decurs într'un mod foarte însuflețitor și tóte hotărârile s'au luat cu unanimitate. S'a constatat adevă, că mijlocele recerute bănesci află suficiență acoperire. S'a constituit apoi un comitet din 5 membrii sub presiuni d-lui Dr. Iosif Gall, care va face ce-i va sta în putință pentru câștigarea unui intravilan acomodat pentru zidirea reședinței episcopesci ș. a.

Partea leonică la frumosul rezultat o are, cum am auđit, exposeul istoric și foarte nimerit al d-lui protopop Dr. Tr. Putici, cu care acesta a deschis consultările, și despre care, đic cei prezenți, că a exauriat obiectul așa de perfect, în cât toți cei prezenți au căduț de acord în tóte.

Êta de ce e atacat protopopul nostru din partea celor din Arad, — după această consultare!

Noi toți scim, că de câte-ori escelează protopopul nostru în vre-o cauză neplăcută și nedorită de cei din Arad, totdeauna devine atacat, pe veri care motiv josnic, din partea falnicului organ „de grup”.

Convocare.

„*Reuniunea învățătorilor români Selișteni*” în anul acesta își va ține adunarea generală în ziua de 9 August st. n. în comuna Șilimeghiu (Sülelmed). La această adunare se invită cu onóre toți P. T. membrii fondatori, onorari, ajutători și partinitori, precum și toți amicii școlii populare și înaintarii culturii populare.

Corpul didactic Selagian, respective membrii ordinari ai reuniunii cu deosebire sunt convocați unul-fiește-care a participa la această adunare, unde se vor pertracta chestiuni de o importanță comună a corpului didactic, referitor ca edarea și redactarea unei foi pedagogice și pregătirea unui congres pedagogic al tuturor inv. români din patrie.

Fiind-că adunarea noastră am convocat'o în apropierea unor reuniuni vecine, dorim și sperăm, că confracții Sătmăreni, Chiorenși și ai reuniunii Gherlane, ne vor face onórea a-se presenta.

Șimleul-Silvaniei, 1903 Iulie 14.

Vasiliu Olteanu,

v.-președ. reuniunii

Ioan Hendea,

secretar al reuniunii

Spre orientare: Fiind-că cu această adunare este împreunată o petrecere de vară cu dans, invitările spre acest scop se vor trimite mai târziu — însă on. familii și alți interesați de a lua parte la petrecere, decât nu ar primi invitare separată, fi rugăm prin acesta a se privi de invitați. — Stațiunea calei ferate este în Șilimeghiu.

Literatură.

„*Studiu critic* — de Dr. Radu I. Sbiera, raport prezentat comitetului societății pentru cultura și literatura română în Bucovina” asupra repertoriului d-lui Leonidas Bodnărescul intitulat „*Autoriți români bucovineni*”, anunțat și în „Gaz. Trans.”

Dl. Dr. Radu I. Sbiera arată numeroase defecte ale repertoriului lui Bodnărescul și încheie cu cuvintele:

„Pentru unul ce are cunosințe de tot temeinice și solide în ale literaturii românesce bucovinene, această carte este de prisos, pentru toți ceilalți ea nu este numai nefolositoare, ci chiar *periculoasă*”.

NECROLOG. Sdrobiți de cea mai adâncă durere aducem întristătoare scire despre încetarea din viață a scumpului nostru tată, frate și unchieș, a domnului **Emanuil Ciuntuliac**, arhimandrit, prior al sf. mănăstiri din Suceava, comandor al ordinului coronei României, deputat în dieta țerei, cive onorar al orașului Suceava, membru al mai multor societăți culturale etc., care după un morb scurt a răposat în Domnul la Cernăuți în 3 (16) Iulie a. c. la 7 ore dimineața în etate de 57 ani. Rămășițele pământesci ale scumpului defunct se vor conduce Sâmbătă în 5 (13) Iulie a. c. la 4 ore p. m., de la spitalul țării la biserica catedrală și de aici după plinirea ceremoniei funebreale la cimitirul central. *Cernăuți*, în 3 (16) Iulie 1903. *Adânc întristată familie.*

— Subscriții în numele lor, al celorlalți consăngenii și amicii, cu sufletul sdrobit de durere anunță, că prea iubita lor soție, mamă, fică, soră, cumnată etc. **Raveca Olariu nasc. Bogdan**, după un morb îndelungat în 19 Iulie n., în etate de 30 ani împărțită cu sf. Taine ale muribunđilor, deplânsă de neconsolabila familie, s'a mutat la cele eterne. Rămășițele-i pământesci se vor aședa spre repausul etern în cimitirul gr. cat. din Cugir, Marți în 21 a lunei curente la 2 ore post meridiene.

Cugir, în 19 Iulie 1903. Fie-i țărina ușoră și memoria neuitată! Constantin Olariu ca soț. Valeriu Olariu, Delia Olariu, Emil Olariu, ca fii. Ilie Bogdan tată, Ioan Bogdan frate, Elisaveta Crăciun soră, Ioan Ghibu, profesor. Simion Ghibu preot ca unchi. Ana Tanase sóră, Ionuț și Maria Ștefănescu, Nicolae și Vuța Olariu, Ioan Crăciun, Ana Bogdan, cumnați și cumnate.

ULTIME SCIRI.

Viena, 21 Iulie. Aseră s'au dat jos emblemele lui Leo XIII de pe edificiul nunțiatului. Maiestatea Sa a adresat pronunțului cardinal Talliani condolențele sale.

Petersburg, 20 Iulie. Un mare incediu a izbucnit în orașul Prokrowska. Pagubele sunt de 15 milioane ruble. Au ars și 11 bastimente cu 5000 vagoane cereale.

Ploesci, 20 Iulie. Autorul furtului de 20.000 lei de la cassa Jeschek, Nicolae Stănescu, a fost prins. El a fost depus la poliție.

Constantinopol, 21 Iulie. Husein Hilmi pașa a primit ordin de a exercita cea mai mare vigilență la granița bulgară.

Viena, 21 Iulie. Termometrul Reamur arată la umbră 32 grade. Mai multe persoane au căduț victime ale insolăției.

Roma, 21 Iulie. Arhitectul Vaticanului a început de urgență lucrările pentru arangierea chiliilor destinate pentru conclavă.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H Pop.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela Fărăstru și la Seminarul Nifon Metropolitan din Bucuresci. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. **Agrologia**, s'eu Agricultură generală. 34 c'ole de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 cor'one.

Vol. II. **Fitotehnia**, s'eu cultura specială a plantelor, 38 c'ole de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiata de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă 8 cor'one.

Vol. III. **Zootehnia**, s'eu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăptăria și lăptăria, 49 c'ole de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 cor'one.

Vol. IV. **Economia Rurală**, s'eu organizarea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 cor'one.

Cartea d-lui prof. Maior se deosebesce esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză t'ote c'estiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din t'ote ț'ările locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, franceză, etc.

Economia pentru școalele populare compusă de Teodor Roșu, învățator la școala principală română din Lăpușul-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck de Panait Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „S'era în ț'ără s'eracă“. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor“ s'eu povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto).

Inșoirile de credit împreunate cu inșoiri de consum, de vânzare, de viier, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de inșoiri, de F. W. Raiffeissen. Edițiunea a V-a Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

„Sfaturi de aur“, pentru sătenii români de t'otă starea și etatea, de Aron Boca Velcheranu. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

Grădina de legume, de Ioan F. Negruțiu, profesor în Blași. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Vinuri din p'ome, de Gr. Halip prof. Este o carte în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului cum este a-se face tot felul de vin din felurite p'ome. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani.)

Cărți pentru comercianți și funcționari de bancă:

Introducere în contabilitate și contabilitate imparțiadă simplă, de I. C. Panțu. O carte bună pentru a învăța cu ușurință contabilitatea. Pagini I-VIII + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondența comercială“ de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informații, recomandări și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; c'estiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cup'one etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea dublă, de I. C. Panțu. Acestă broșură conține: afacerile de credit cambial și afacerile de bancă. Prețul broș. 2 cor'one (+ 10 bani porto).

Un capitol din Contabilitatea dublă de I. C. Panțu. Tractăză principiile contabilității duble ilustrate cu diferite exemple. Prețul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Procent, Promiți, Interese și Teoria conturilor cu-rente de I. C. Panțu. Arată calcularea intereselor pe ani, pe luni și pe zile într'un mod practic; sunt mai multe exemple explicate amănunțit. Prețul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Imbunătățirea stării s'ătenului, de Gr. G. Peucescu. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea gr'ăului“, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru școalele populare, de Teodor Roșu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală“, de Teodor V. Păcățian. Pețul 40 bani (plus porto 5 b.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Iulie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	120.55
Renta de cor'one ung. 4%	99.50
Impr. c'ail. fer. ung. în aur 3 1/2%	90.95
Impr. c'ail. fer. ung. în argint 4%	98.75
Oblig. c'ail. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.45
Bonuri rurale croate-slavone	98.25
Impr. ung. cu premii	198.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	—
Renta de h'artie austr.	100.40
Renta de argint austr.	100.30
Renta de aur austr.	121.25
Rente de cor'one austr. 4%	100.65
Losuri din 1860.	155.10
Acții de-ale B'ăncei austro-ungară	15.85
Acții de-ale B'ăncei ung. de credit.	731.—
Acții de-ale B'ăncei austr. de credit	664.—
Napoleondori	19.05 1/2
M'arci imperiale germane.	117.35
London vista	239.20
Paris vista	95.22 1/2
Note italiene	95.25

Cursul pieței Brașov.

Din 21 Iulie n. 1903.

Bancnot rom. Cump.	18.94	V'end.	18.97
Argint român.	18.80	„	18.90
Napoleond'ori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble-Rusești	2.53	„	2.54
M'arci germane	117.—	„	117.50
Lire turcesci	21.50	„	21.60
Scris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.25

O calfă de naționalitate română, care scie limba germană, perfect, și ceva limba maghiară, **branșa de ferărie** se o cunoscă bine, **afilă aplicație** în pr'ăvălia Domnului **Candrea în Sassebes**, unde se se trimiță oferte și copii de atestate, împreună cu fotografia. 3-6.(1029)

Socot'elă curată!

Cel mai cu efect s'ăpun med. este

Săpunul Carbol-Păcură și Puciosă

a lui BERGMANN.

(Marca: 2 mineri)

dela BERGMANN & Co., Drezda & Tetschen a.E.

escelent și probat contra tuturor necurățenilor pielei, ecsemă, ca: parasiți, roșeli, p'strui, pete roșii etc. **bucata 80 bani.**

Se cap'etă la: Teutsch & Tartler și la farmacia V. Roth, în Brașov. 11-30.(930)

ANUNCIURI
(inserțiuni și reclame.)

sunt a se adresa subscrișilor administrațiunii. In cazul publicării unui anunțiu mai mult de odată se face sc'ăd'ement, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Nr. 592S-1903.

PUBLICAȚIUNE

privitoare la darea de pușcă și de v'ênat.

Fiind-că în sensul §-lui 11 al art. de lege XXIII/883 referitor la darea de pușcă și de v'ênat, anul de dare se începe cu 1 August a fiec'ărui an, și se finesce cu 31 Iulie a anului următor: de aceea se prop'oc'ă fie-care om, care posedă pușcă de v'ênat, ca seși procure dela oficiul de dare orășenesc o blanchetă de fasiune în care o specificată darea, se o umple în t'otă regula și se o reînapoieze umplută la acelaș oficiu cel mult până la 28 Iulie a. c.

Acei indiviđi, cari au ajuns în posesiunea vre'unei pușci de v'ênat în decursul anului de dare, sunt îndatorati a încunosciința despro ac'asta oficiul de dare orășenesc în ter-

min de 8 zile și a suscerne acestui oficiu fasiunea sa referitoare la acest obiect.

Asemenea sunt obligați și aceia cari reflectăză la scutirea de dare pentru vre o pușcă de suvenir s'eu moștenire familiară etc. a-și procura de la oficiul de dare blanchete de dare de felul acesta și umplute a le reascerne așeluiăș oficiu cel mult până la 28 Iulie a. c.

Acei posesori de pușci de v'ênat cari sunt îndatorati a plăti numai darea de pușcă au a o plăti ac'asta la oficiul de dare orășenesc ér acei posesori de pușci de v'ênat, cari și scot și bilete de v'ênat au a plăti atât darea de pușcă cât și cea de v'ênat la oficiul de dare regesc ung.

Brassó în 18 Iulie 1903.

1034,1-2 Oficiul de dare orășenec.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an . . . . . 24 „	Pe un an . . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
— mandate postale. —

Domnii cari se vor abona din nou, s'ê binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Maiu st. n. 1903.

Plecarea trenurilor din Brașov.

- Dela Brașov la Eudapesta:**
- I. Trenul mixt la ora 5-20 min. dim.
  - II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
  - III. Trenul de pers. la ora 8-13 min. s'era.
  - IV. Tr. accel. la órele 10-26 m. s'era.
- Dela Brașov la Bucuresci:**
- I. Trenul de persoane la ora 3-55 m. dim.
  - II. Tren accel. la órele 5-14 m. dim.
  - III. Trenul mixt la órele 11-40 a. m.
  - IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
  - V. Tren mixt la órele 6-50 s'era.
- Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:**
- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad la ora 9-18, cu Ciuc Gyimes și Ciuc-Szereda, la ora 10-46 min. a. m.)
  - II. Trenul mixt la ora 8-40 min. a. m.
  - III. Trenul de per. la ora 3— m. p. m.
- Dela Brașov la Z'ernesci (gar. Bartolomeiu)**
- I. Trenul mixt la ora 9-2 min a. m.
  - II. Trenul mixt la ora 3-44 min. p. m.
  - III. Trenul mixt la ora 9-47 m. s'era.
  - IV. Trenul mixt la ora 6-14 m. dim. (Numai dela 1 Iunie Duminica și în s'erbători).
- Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:**
- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim.
  - II. Trenul mixt la óre 8-40 min. a. m.
  - III. Trenul de pers. la ora 3— min. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Ciuc-Gyimes).

Sosirea trenurilor în Brașov:

- Dela Budapesta la Brașov:**
- I. Tren accel. la órele 5-07 m. dim.
  - II. Trenul de persoane la ora 7-50 dim.
  - III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
  - IV. Trenul mixt la ora 9-27 min. s'era.
- Dela Bucuresci la Brașov:**
- I. Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m.
  - II. Trenul mixt. la ora 9-18 min. s'era.
  - III. Trenul pers., la ora 5.— m. p. m.
  - IV. Tren. de pers. la ora 7-41 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).
  - V. Tr. accel. la órele 10-14 m. s'era.
- Dela Kezdi-Oșorheiu la Brasov:**
- I. Trenul de persoane la óre 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda óra 3-20.
  - II. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
  - III. Trenul mixt, la ora 6-27 m. s'era (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)
- Dela Z'ernesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)**
- I. Trenul mixt la ora 7-02 min. dim.
  - II. Trenul mixt la ora 1-12 min. p. m.
  - III. Trenul mixt la ora 8-18 s'era.
- Dela Ciuc-Ghimes la Brașov:**
- I. Trenul de pers. la ora 8-25 m. dim.
  - II. Trenul de pers. la ora 1-53 m. p. m.
  - III. Trenul mixt la ora 6-27 min. s'era. (Are legătură cu Tușnad-Ciuc-Gyimes.)
  - IV. Trenul mixt la órele 10.05 m. s'era.